

DOBLE NEGACIÓ DINS L'ORACIÓ SIMPLE EN CATALÀ¹

Susagna TUBAU
Universitat Autònoma de Barcelona

M. Teresa ESPINAL
Universitat Autònoma de Barcelona

1. INTRODUCCIÓ

El fenomen de la negació doble o múltiple es troba a les llengües naturals quan dins una oració coocorren dos o més mots que d'una forma o altra expressen negació.² El català és una llengua que manifesta aquest fenomen i ho fa per mitjà de dos procediments distints. En un cas apareix un mecanisme, que és l'habitual, de concordança negativa (CN), d'acord amb el qual els diversos constituents negatius que es distribueixen dins una oració legitimen semànticament una única negació. Això és el que s'exemplifica a (1), on trobem diversos mots que d'una manera o altra expressen negació, concretament l'adverbi negatiu combinat amb diversos indefinits negatius (també anomenats mots-n, Laka 1990), distribuïts davant i després del verb. A (1c) s'exemplifica l'indefinit *ningú* preverbal combinat amb el minimitzador lexicalitzat *ni un duro* postverbal.

- (1) a. *Ningú no diu mai res*
b. *No van trobar cap banc enlloc*
c. *Ningú té ni un duro*

En un segon cas trobem un altre tipus de negació doble o múltiple que es caracteritza per la presència de dos elements que expressen negació, sovint dos adverbis negatius en dues oracions contigües, la principal i la subordinada, i la interpretació que en resulta és,

1. Aquest treball s'ha realitzat amb finançament dels projectes d'investigació HUM2006-C02-01FILO FFI 2011-23356, i HF2007-0039 del Ministeri de Ciència i Innovació, i 2009SGR-1079 de la Generalitat de Catalunya. Agraïm a Joan Soler i a Joaquim Rafel que ens hagin deixat consultar el Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana.

2. Per a estudis descriptius sobre la negació en català, vegeu Badia (1962, 1994), Espinal (2002/2008), Fabra (1912, 1918, 1956), Morant (1993), Par (1923), Solà (1973), entre altres.

FFI 2011-23356+ l'eliminació del concepte associat amb la negació. Aquest fenomen es coneix amb el terme de doble negació (DN). Els exemples de (2), dels quals (b-c) són extrets d'Espinal (2002/2008:2775), il·lustren el fenomen de la DN quan tenim un marcadore negatiu a l'oració principal i un segon marcadore negatiu a l'oració subordinada. Noteu que semànticament un adverbi cancel·la el valor de l'altre: (2a) implica que el parlant creu que la persona de qui es parla vindrà, (2b) implica que el parlant s'imagina que aquell de qui es parla es voldrà tornar a presentar i, finalment, (2c) implica que el ministre suggerí que podia haver comès alguna activitat delictiva.

- (2) a. *No* crec que *no* vingui
 b. *No* m'imagino que *no* es vulgui tornar a presentar
 c. El ministre *no* els va assegurar que *no* hagués comès alguna activitat delictiva

De vegades, com és el cas dels exemples de (3), extrets de Badia (1994: 253), la DN sorgeix de la coaparició dins una oració simple d'un adverbi negatiu combinat amb una preposició, un verb o un prefix amb contingut semàntic negatiu.

- (3) a. El batalló es rendí, *no sense* assegurar-se un tracte correcte per als presoners
 b. *No ignorava* que el menyspreaven
 c. *No desconec* que tot estava preparat
 d. Una situació *no anormal*

Altres vegades, és possible interpretar DN en l'oració simple quan hi ha un mot-n en posició preverbal que coocorre amb un nucli verbal negatiu (Espinal 2002/2008: 2775). En aquest sentit observeu que la frase de (4) implica el contingut proposicional de la clàusula subordinada: m'hi he esforçat.

- (4) *Ningú (no)* pot *negar* que m'hi he esforçat

El cas que ens interessa en aquest treball no ha estat descrit, fins on arriba el nostre coneixement, a les gramàtiques descriptives del català, però en canvi es tracta d'un fenomen que hem trobat inicialment en francès i n'hem volgut estudiar l'abast a la nostra llengua. A més, aquest fenomen mostra unes particularitats estructurals que posen en relació el concepte de negació amb una caracterització semàntica dels termes de polaritat (Chierchia 2006) i amb la noció d'adjunt sintàctic. Ens referim al tipus de dades que recollim a (5), que impliquen la preposició: la persona de qui es parla ha vingut per alguna cosa.

- (5) a. Il n'est *pas* venu pour *rien* ³
 b. *No* ha (*pas*) vingut per *res*
 c. *No* ha vingut per (*no*) *res*

3. Aquest exemple correspon a l'exemple (22a) del capítol 6 de Hendriks, de Hoop, Krämer, de Swart i Zwarts (2010).

La DN que trobem de (2) a (5) es caracteritza semànticament perquè, com a resultat de la iteració d'elements lèxics que impliquen un contingut negatiu, s'aplica la Llei de la Doble Negació (*Duplex negatio affirmat*) que formulem a (6), la qual elimina els dos operadors negatius.

- (6) Llei de la Doble Negació
 $\neg\neg p \rightarrow p$

La lectura de DN es deriva composicionalment, en tant que una afirmació s'expressa per mitjà de la negació del contrari (Horn 1989, de Swart & Sag 2002). Ara, la qüestió clau és esbrinar per quin(s) motiu(s) (5b) és capaç d'implicar DN en una llengua com el català, en concret en català central, en què, d'una banda, *pas* pot reforçar la negació expressada per l'adverbi *no*, però no és el nucli de la negació (heus ací una diferència important amb el francès) i, d'altra banda, el mot-n *res* és un indefinit del qual s'espera que participi en construccions de CN, però no de DN. Vegeu en aquest sentit el contrast entre (5b), que és ambigua entre una lectura de CN i una de DN i (7) que només admet la interpretació de CN.

- (7) *No han (pas) trobat res*

A la Secció 2 identificarem les dades objecte d'estudi i descriurem el procés pel qual hem extret dades del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC). A la Secció 3 analitzarem les propietats formals, de naturalesa lexicosintàctica dels mots que tenen la possibilitat de participar en contextos de CN i, de vegades, tenir implicacions de DN. A la Secció 4 analitzarem les propietats del context sintàctic d'oracions com (5b). Finalment, a la Secció 5 resumirem les conclusions del nostre treball.

2. DADES OBJECTE D'ESTUDI

Per tal d'analitzar la naturalesa del fenomen de la DN que els exemples de (5) il·lustren, hem realitzat un recull de dades del català provinents de dues fonts principals. Per una banda, el nostre estudi se centra en exemples de collita pròpia que els parlants interpreten o poden interpretar com a casos de DN. Aquests es recullen a (8)-(10) i el valor de DN es fa explícit a les frases b.

- (8) a. *No lluiten contra ningú*
 b. *No lluiten contra ningú: lluiten contra els que són més febles que ells*
- (9) a. *No lluiten contra res*
 b. *No lluiten contra no res*
- (10) a. *No ha vingut per res*
 b. *No ha vingut per no res*

Noteu que en una frase com (8a), si bé el negador i el mot-n *ningú* donen lloc a una lectura de CN, on la negació només s'interpretaria semànticament una sola vegada, una interpretació de DN també és possible, com s'il·lustra a (8b). En aquest cas, les dues expressions de la negació es cancel·larien mútuament resultant en una frase de polaritat positiva. Aquesta segona lectura és la que es representa a (8b) i tindria sentit en un escenari on el parlant volgués contradir la interpretació concordant de (8a), per exemple.

L'exemple de (9a) també és ambigu entre la CN i la DN, mentre que (9b) només pot interpretar-se com a DN. Els exemples de (10) també es comporten igual que els de (9). L'exemple d'(11), en canvi, com els de (9b) i (10b), només té una lectura de DN.

(11) En Joan *no* ho ha (*pas*) fet per *no* res

Per altra banda, també hem dut a terme una cerca exhaustiva al Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC), compilat i administrat per l'Institut d'Estudis Catalans, que ha produït una vuitena d'exemples d'interpretació inequívoca reproduïts a (12).⁴

- (12) a. No es fa res per no res (1160:0:190:4:13)
 b. Però la gent no xerra per no res... (1329:0:13:2:3)
 c. Com és natural, aquest moviment sediciós no esclatà per res; tenia motius pregons per a produir-se (1522:0:389:17:10)
 d. Ningú no fa res per res, en aquesta terra (2614:0:35:3:11)
 e. En aquest món no es fa res per res –respongué es pastor,... (3027:0:110:12:9)
 f. No és per res que va lluitar el sindicalisme britànic (1244:0:144:27:10)
 g. No és pas per res que quan, ara fa unes dues setmanes,... (1481:2:43:27:6)
 h. ...perquè no per res s'obrí la porta a l'esquerra atea i marxista (851:0:98:7:9)

La nostra recopilació i tractament de dades del corpus s'ha dut a terme en tres fases. En la primera, hem realitzat consultes complexes d'ocurrències dels lemes *res*, *ningú*, *cap*, *enlloc* i *gens* en combinació amb les preposicions *a*, *amb*, *cap a*, *contra*, *d'ide*, *en*, *per* i *sobre* de manera sistemàtica. És a dir, s'han cercat ocurrències de cadascun dels lemes amb cadascuna de les preposicions, sempre especificant, mitjançant el filtre contextual, que la distància entre els dos elements lèxics fos igual o inferior a dues paraules per garantir que en tots els exemples obtinguts la preposició i el mot-n fossin adjacents. La cerca s'ha restringit a textos de tots els gèneres i de tots els autors que conformen el corpus datats entre els anys 1954 i 1988. Els exemples obtinguts són, per tant, representatius de l'ús contemporani del català. La primera fase de cerca ha donat 8.732 resultats.

4. El CTILC és un corpus electrònic de més de 52 milions de mots que conté textos escrits compresos entre els anys 1833 i 1988 de diversos gèneres, tant literaris com no literaris, que fou dissenyat per a la posterior elaboració del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*. En ésser informatitzat, el CTILC permet realitzar consultes sistemàtiques i exhaustives amb uns paràmetres de cerca comuns (p. e., cronologia, tipologia de textos, distància entre el mot-n i la preposició, etc.).

En la segona fase, els 8.732 exemples obtinguts s'han analitzat manualment, descartant tots aquells exemples on el mot-n i la preposició no apareguessin en un context negatiu. El cos de dades s'ha reduït a 7.028 després d'aquest primer filtre. En la tercera fase, s'han registrat tots aquells casos que, contenint una combinació de negador de frase (*no*), preposició i mot-n, no s'interpretessin amb una lectura concordant, sinó com a DN. Aquesta última fase d'anàlisi ha permès localitzar els vuit casos clars de DN recollits a (12). El codi numèric que s'inclou entre parèntesis és el localitzador de l'exemple dins del CTILC.

En vista de les xifres que es detallen més amunt, el lector podria pensar que aquest article se centra en un fenomen marginal, ja que els exemples trobats al CTILC representen un 0,1% respecte del total de dades analitzades. Nosaltres creiem, no obstant això, que aquesta situació té molt a veure amb la naturalesa del corpus i amb factors de processament. Primer, en ésser un corpus textual, el CTILC conté material que prové únicament de mitjans escrits. Segon, en el processament lingüístic els parlants tendeixen a evitar les construccions més costoses. Per això, en aquest treball ens interessa destacar l'existència del fenomen estudiat en la llengua catalana i en les seccions que segueixen a continuació proposarem una caracterització dels mecanismes que la fan possible.

3. REQUISITS LEXICOSINTÀCTICS

3.1. Als exemples de (5b) i de (7) que introduïem a la Secció 1 i que repetim a (13) hi apareix l'indefinit *res* (del llatí *RES* 'cosa').

- (13) a. *No* ha (*pas*) vingut per *res*
 CN: no ha vingut per ni tan sols un motiu, ha vingut per zero motius;
 DN: ha vingut no només per un motiu, ha vingut com a mínim per un motiu.
 b. *No* han (*pas*) trobat *res*
 CN: no ha trobat ni una sola cosa, ha trobat zero coses.

En aquesta secció volem identificar quines propietats lexicosintàctiques té aquest mot, en relació amb altres indefinits semblants de la llengua (p.e., *ningú*, *cap*, *enlloc*), que el fan més propens que altres a legitimar una lectura de DN dins l'oració simple.

Comencem analitzant els valors de *res*. En primer lloc, aquest indefinit és semànticament un terme d'elecció lliure (TEL; en anglès *free choice item*, Giannakidou 2001) i, com a tal, pot mostrar dues lectures: una lectura universal, equivalent a 'qualsevol cosa' (14a), i una lectura existencial, equivalent a '(alg)una cosa' (14b) (Dayal 1998, Chierchia 2006).

- (14) a. S'espanten per *res*
 b. No s'espanten per *res* en concret

Un segon valor d'aquesta expressió indefinida és el de minimitzador, equivalent a 'poca cosa' (15). Noteu que en aquesta lectura *res* pot aparèixer sota l'abast de la negació: el marcador negatiu *no* és un especificador opcional.⁵

(15) S'espanten per (*no*) *res*

Finalment, un tercer valor associat amb *res* és el que es coneix com a mot-n. Hom ha argumentat que els mots-n en català són intrínsecament expressions negatives (tal com correspon al significat que tenen quan s'usen aïlladament, com a fragments oracionals). Són indefinits que tenen incorporat el significat del numeral ||0||. En aquest sentit hom ha postulat que són quantificadors febles, que estan infraespecificats per a força quantificacional [α FQ]. Vegeu Espinal (2000: 575-577) per a la proposta que a la gramàtica de les llengües naturals hi ha una jerarquia d'ítems negatius (des de quantificadors negatius / minimitzadors amb *ni*, passant per mots-n, fins a termes de polaritat), jerarquia que és determinada per la posició d'aquests elements en una escala de força quantificacional. En aquesta jerarquia *res* és un mot-n que de vegades es legitima com a quantificador negatiu (quan és preverbal, en posició de focus) (16a-b), i de vegades es legitima com a terme de polaritat (quan és postverbal) (16c).

- (16) a. *Res (no)* els espanta
 b. *RES (no)* els espanta
 c. Què els espanta? (*No*) *res*

Si contrastem ara els valors de *res* amb els d'una altra expressió indefinida com és *ningú* (del llatí *NEC UNUM* 'ni un'), que té morfologia negativa, observarem que *ningú* no té el valor de TEL en la lectura universal (17a), tampoc no té el valor de minimitzador (17b), i només pot tenir el valor de TEL en la lectura existencial (17c) i la de mot-n, interpretat en posició preverbal com a quantificador negatiu (17d-e) i en posició postverbal com a terme de polaritat (17f).

- (17) a. *S'espanten per *ningú* - 'qualsevol persona'
 b. *S'espanten per *ningú* - 'poques persones'
 c. *No* s'espanten per *ningú* en concret - 'una persona'
 d. *Ningú (no)* els espanta - 'cap persona'
 e. *NINGÚ (no)* els espanta - 'cap persona'
 f. *No* confien en *ningú* - 'cap persona'

Com que *ningú* té morfologia negativa, és esperable que no pugui anar precedit per especificadors negatius opcionals, semblant a (15). Vegeu (18).

5. Amb una expressió lexicalitzada com *cap cèntim*, *no* és impossible, malgrat que també té el valor de minimitzador: treballen per pocs diners.

(i) Treballen per (**no*) *cap cèntim*

(18) *S'espanten per *no ningú*

Ningú té la negació incorporada morfosintàcticament i no es pot usar com a TEL amb lectura universal, però com mostren els exemples de (17c) i de (17f) sí que admet el valor de TEL amb lectura existencial i el de terme de polaritat negativa, pròpia dels mots-n. De fet, com explicarem a la Secció 3.2 els dos valors no són res més que dos punts en una escala mínima.

En contrast amb *ningú*, *res* no té la negació incorporada morfosintàcticament i es pot usar com a TEL (vg. els exemples de (14)). *No res* (vg. l'exemple de (15)) funciona com *ningú* i, a causa de la presència explícita del marcador negatiu, no es pot usar com a TEL.

Pel que fa a la resta d'expressions que potencialment es podrien comportar ja sigui com *res* o com *ningú* (p. e., *cap*, *enlloc*, *gens*) les dades obtingudes del CTILC i els judicis dels parlants són força desiguals. Per això, preferim centrar el nostre estudi en *res*, que precisament és el mot que té més versatilitat semàntica, en el sentit que és l'element que d'una manera més flexible es comporta ja sigui com a TEL, ja sigui com a mot-n.

La pregunta que arribats a aquest punt hem de mirar de contestar és què fa que *res*, des d'una perspectiva formal, lexicosintàctica, es pugui comportar ja sigui com a TEL ja sigui com a mot-n. Això és el que intentarem de contestar a la secció següent.

3.2. Chierchia (2006) sosté la tesi que allò que tenen en comú els TEL i els mots-n (ell els anomena termes de polaritat negativa) és que indueixen una ampliació de domini. Això vol dir el següent. Quan usem una frase com *S'espanten per res* de (14a) en realitat estem convidant l'oient a considerar un conjunt d'entitats del domini D, compatible amb el context discursiu, que és ampliable i que pot anar des d'un nombre positiu màxim (compatible amb la lectura universal) a un nombre positiu mínim (compatible amb la lectura existencial). *Res* en aquest exemple que comentem és interpretable com 'qualsevol cosa' o bé com '(alg)una cosa': s'espanten per qualsevol cosa o s'espanten per (alg) una cosa. Sigui com sigui, el domini d'individus és més ampli del que d'entrada l'expressió sembla que significa, tal com s'expressa a (19).

(19) On $D \subseteq D^+$

Considerem ara la interpretació de *res* en la frase *S'espanten per (no) res* de (15). En aquest context oracional també estem convidant l'oient a considerar un conjunt d'entitats del domini D, compatible amb el context discursiu, que és ampliable, però l'ampliació del domini no va cap a l'amplitud màxima de l'escala sinó cap a l'amplitud mínima: des del valor de minimitzador 'poca cosa' al valor de mot-n, denotant $\|0\|$ coses: s'espanten per poques coses o s'espanten per zero coses. Un fet semblant succeeix si considerem una frase com *Han vingut per (no) res*, la interpretació de la qual oscil·la entre la lectura de minimitzador (hi ha pocs motius que justifiquin la seva vinguda) i la de mot-n, denotant $\|0\|$ (han vingut per cap raó, es a dir, hi ha zero motius que justifiquin la seva vinguda).

La idea que acabem de presentar se sintetitza amb l'afirmació que *res* codifica implicacions escalars. Aquesta idea segueix de prop la proposta de Chierchia (2006) segons la qual els elements lèxics que són sensibles a la presència d'una determinada propietat

(Giannakidou 1998) són elements escalars que activen alternatives escalars, alternatives que al seu torn constitueixen el significat enriquit al qual s'accedeix en funció de quin sigui l'operador respecte al qual l'element escalar és sensible.

Una pregunta interessant que sorgeix en considerar aquestes dades és quins són els factors que determinen l'ampliació del domini i la direcció que aquesta ampliació pren. En la hipòtesi de Chierchia (2006: 547 i ss.), allò que codifica que s'hagi de produir ampliació és que hi hagi un element lèxic que estigui codificat amb el tret morfosintàctic [+σ]. Aquest tret indica que l'element lèxic té alternatives actives i s'ha d'enriquir apropiadament.

Assumim, doncs, de forma general que hi ha elements lèxics que van marcats amb un tret morfosintàctic abstracte [+σ] que codifica que l'element marcat amb aquest tret té alternatives actives que s'han d'enriquir. Assumim, a més, de forma específica que *res* és un element codificat amb aquest tret morfosintàctic: *res* [+σ]. Aquest tret, seguint els postulats de la teoria sintàctica desenvolupada recentment en gramàtica generativa, s'ha de comprovar per un operador abstracte σ. És a dir, σ és l'operador que assegura l'enriquiment i que aquest enriquiment sigui d'un determinat tipus. En contextos negatius σ actua juntament amb l'operador NEG (Chierchia 2006:559), perquè en l'abast de la negació i la consideració d'un domini més ampli duu a una afirmació més informativa i, per tant, més forta. Tanmateix, en contextos en què no hi ha negació l'operador σ que assegura aquesta ampliació de domini ha de ser induït ja sigui pel nucli predicatiu (aquest seria el que explicaria la diferència entre *S'espanten per res*, *Es preocupen per res* vs. **Han trobat res*) o per un operador interrogatiu o condicional que aparegui en el context oracional (p. e., *Si trobeu res, digueu-m'ho*, *Que heu trobat res?*).

Suposem, doncs, que el mot *res*, que tal com hem vist a la secció precedent, pot ser TEL i mot-n, està codificat amb un tret morfosintàctic [+σ]. Els TEL sempre activen alternatives que es mouen en dominis amplis, entre ∀ i ∃, mentre que els mots-n activen alternatives en dominis més petits, entre pocs i ||0||. És a dir, la direcció de l'ampliació del domini sembla que està lligada a la interpretació del mot objecte de consideració, com a TEL o mot-n, per això hem de veure quins elements actuen d'inductors de la interpretació de *res* com a TEL o com a mot-n.

Un primer factor que cal considerar és si l'element lèxic objecte d'anàlisi, en el nostre cas *res*, té o no té *no* com a especificador (*S'espanten per (no) res*, *(No) res els espanta*). Aquest especificador, així com la presència d'un marcador de negació oracional (*No s'espanten per res en concret*, *No s'espanten per res*), constreny la interpretació negativa de *res*, ja sigui negant la lectura TEL existencial: no s'espanten per una cosa en concret, ja sigui com a mot-n, interpretable com a minimitzador: no s'espanten per poca cosa, o com a terme de polaritat negativa: no hi ha coses que els espantin.⁶ Quan afirmem que

6. Ara bé, noteu que quan *res*, com a TEL amb lectura universal, queda afectat per un operador oracional negatiu, en principi la frase admet dos abasts i, per tant, també dues lectures. Considereu l'exemple de (i).

- (i) *No es preocupen per res*
 a. ¬ [es preocupen-σ per res]
 b. ¬ σ [es preocupen per res]

res està en relació de concordança amb *no* el que volem dir és que tenim una estructura del tipus: $[[no - \sigma] res_{+[\sigma]}]$ en què *no* dirigeix l'ampliació de domini cap als valors mínims de l'escala. Per contra, quan *res* no està en relació de concordança amb un operador negatiu tenim una estructura del tipus: $[OP - \sigma [res_{+[\sigma]}]]$ en què l'operador σ és legitimat per un nucli predicatiu específic (p. e., *preocupar-se*, *espantar-se*, *interessar-se*, *angoixar-se*) o per un operador sintàctic extra que constreny l'ampliació de domini des de valors mínims a valors màxims.

Així doncs, el fet que un element lèxic com *res* tendeixi a interpretar-se com a TEL o com a mot-n polar, depèn (i) del nucli predicatiu amb el qual està en relació de complement o (ii) de la naturalesa no negativa d'un operador sintàctic que hi hagi a l'oració. *Res* respecte a alguns verbs que s'han mencionat en aquesta secció (vg. *espantar-se* i *preocupar-se*) ocupa una posició de complement de règim introduït per la preposició *per*, i aquest punt és el que fa possible que *res* s'interpreti en aquest context sintàctic com a TEL. Si *res* apareix com a argument sintàctic sota l'abast d'un operador condicional o interrogatiu, s'interpreta com a terme de polaritat no negatiu.

No afirmem que *res* sigui ambigu entre les diferents lectures que aquí hem comentat, especialment TEL o mot-n. El que sostenim és que té un significat unitari, codificat pel tret morfosintàctic $+[\sigma]$, que admet dues lectures segons la direcció seguida en el procés d'incrementar les alternatives. La direcció seguida en aquest procés d'ampliació és exclusivament determinat pel context sintàctic que té a l'abast *res*.

Una última pregunta que ens podem formular abans de tancar aquesta secció té a veure amb el valor de l'operador abstracte σ : quins valors té aquest operador en el procés interpretatiu d'ampliació de domini? En la proposta de Chierchia, els mots-n van associats amb un enriquiment de tipus *ni tan sols* (cf. *even* en anglès), cosa que vol dir que una oració com la de (20) implica que les persones de qui parlem no han vingut per una sola cosa, o dit d'una altra manera no han vingut per ni tan sols una raó. Aquest tipus d'enriquiment consisteix a trobar alternatives de tipus decreixent: de conjunts a subconjunts.

(20) *No* han vingut per *res*

Contrastant amb els mots-n, els TEL s'associen amb un enriquiment de tipus *no només* (cf. *only* en anglès), cosa que vol dir que una oració com la de (21) implica que les persones de qui parlem es preocupen no només per una cosa. Aquest tipus d'enriquiment és antiexhaustiu i activa alternatives de qualsevol mida (incloent conjunts petits). Això és el que caracteritza l'ampliació de domini en contextos positius.

(21) Es preocupen per *res*

A la secció següent analitzarem les propietats del context sintàctic que legitima la lectura de DN. Ens fixarem en la naturalesa sintàctica dels mots-n i en la relació sintàc-

---

En una lectura l'operador negatiu té abast per sobre de l'operador σ : no es preocupen per qualsevol cosa. En la lectura alternativa l'operador σ s'ancora en l'operador negatiu: no hi ha coses per les quals es preocupen.

tica que aquests mots tenen respecte al nucli predicatiu del qual fan de complement. La diferència entre els dos exemples de (13) que donàvem a l'inici de la Secció 3.1 és que *res* respecte a *venir* no és un objecte directe, sinó l'objecte de la preposició *per* que introdueix un adjunt; en canvi, respecte a *trobar* ocupa la posició d'objecte directe i només es pot interpretar com a argument.

Finalment, considerem (22).

(22) *No han (pas) vingut per {res, ningú}*

A la Secció 4 argumentarem que en una oració com la de (22) en català tenim dues lectures possibles (CN i DN) (i) perquè la preposició *per* introdueix un adjunt i, per tant, un domini sintàctic diferent del domini constituït pel verb i els seus arguments; i (ii) perquè, a banda del marcador negatiu que trobem entorn del verb, en aquest segon domini sintàctic introduït per la preposició el mot-n *res* pot tenir un segon marcador - especificador negatiu implícit, com el té explícit, incorporat morfològicament el mot-n *ningú*. Per tant, la hipòtesi que explorarem amb més detall a la secció següent és que la varietat interpretativa de *res* o *ningú* té també molt a veure amb la relació morfosintàctica del constituent en què apareix aquest mot-n en una determinada estructura oracional.

4. CONTEXT SINTÀCTIC LEGITIMADOR DE DN

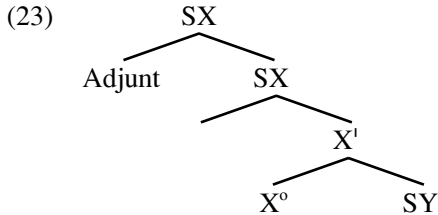
4.1. Els exemples de (8)-(10) que hem presentat a la secció 2 mostren que les preposicions *contra* i *per* en combinació amb els mots-n *res* i *ningú* poden legitimar lectures de DN. Les dades del CTILC, on només hem trobat exemples de DN amb la combinació *per (no) res*, són consistents, doncs, amb els exemples recollits a partir de les nostres intuïcions com a parlants.

En tots els casos que hem considerat, les dues preposicions en qüestió, *contra* i *per*, tenen dues característiques bàsiques en comú. En primer lloc, aquestes preposicions poden introduir adjunts sintàctics, tot i que *per* també introdueix complements verbals de règim amb verbs com ara *espantar-se*, *preocupar-se*, *interessar-se* o *angoixar-se*. En segon lloc, cap d'aquestes dues preposicions no introdueix ni un objecte directe⁷ ni un objecte indirecte. És per això que podem concloure que *per* tal de poder legitimar la lectura de DN ni *contra* ni *per* introdueixen arguments del verb; de fet, encapçalen un constituent que fa la funció d'adjunt.⁸ Sintàcticament parlant, que el SP que conté el mot -n

7. Amb aquesta afirmació ens referim al fet que les preposicions dels nostres exemples no actuen com a marcadors diferencials d'objecte.

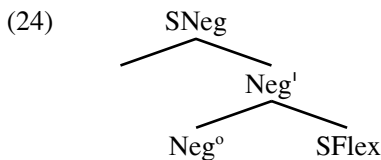
8. Un revisor observa, però, que aquesta interpretació també sembla possible quan el dit sintagma funciona com a complement de règim: *Les persones no s'espanten per (no) res: sempre tenen algun motiu*. La frase *Les persones no s'espanten per (no) res*, no obstant això, té diverses interpretacions, i només una és de DN. Per una banda, la frase en qüestió és la negació de (15) *S'espanten per (no) res*, en què l'expressió indefinida té valor de minimitzador *S'espanten per poca cosa*; l'adverbi negatiu en

sigui un adjunt del verb equival a dir que és germà d'una projecció sintagmàtica al mateix temps que també és dominat per una projecció sintagmàtica de la mateixa categoria, com es representa a (23).

En aquesta secció argumentarem que l'ambigüïtat dels exemples de (8a), (9a) i (10a) és conseqüència del fet que hi ha dues estructures sintàctiques possibles per a l'adjunt encapçalat per la preposició: en una, el marcador negatiu de frase (que es realitza com a *no*) estableix una relació de CN amb el(s) mot(s)-n complement(s) de la preposició en el S(intagma) P(reposicional); en l'altra, un operador negatiu que té abast tan sols sobre el constituent que domina (el mot-n, en el nostre cas), interactua amb la negació de frase resultant en DN.

Per tal d'explicar com s'obté la lectura de CN en un exemple com (8a), que a la secció 2 hem identificat com a ambigu, comencem per aclarir quines assumpcions bàsiques fem sobre la negació i el seu estatus sintàctic. Tal i com és generalment assumit en la tradició generativa, entenem que la negació de frase (és a dir, aquell tipus de negació que té abast sobre l'esdeveniment contribuït pel verb i que, per tant, converteix *p* en $\neg p$) s'expressa mitjançant una categoria funcional coneguda com a S(intagma) Neg(ació) (Pollock 1989, Zanuttini 1991, entre altres). Com es pot veure a (24), SNeg, com la resta de sintagmes o projeccions sintàctiques, està format per un nucli, Neg^o, que es projecta oferint una posició d'especificador. En les llengües romàniques, hom assumeix que SNeg està immediatament per sobre del S(intagma) F(lexió), que en depèn com a complement.

En una oració negativa que contingui mots-n, aquests es mouen de manera encoberta (és a dir, sense efectes per a la fonologia) des de la posició on es generen fins a l'espe-

---

posició preverbal té abast sobre aquest minimitzador, que alhora pot anar precedit opcionalment d'un especificador negatiu, però la lectura resultant, *No s'espanten per poca cosa*, no és de DN. Per una altra banda, *Les persones no s'espanten per (no) res* també pot interpretar-se que es compon d'una negació de constituent *no res* dins una oració negativa. En aquest cas la Llei de la Doble Negació s'aplica i la interpretació que s'obté és positiva.

cificador del SNeg, on poden entrar en una relació estructural amb el nucli Neg^o que els serveix per a comprovar els seus trets negatius. Així doncs, la representació del significat estructural de la lectura de CN de (8a), repetit aquí com a (25), seria la de (26). En aquesta estructura el SP *contra ningú* neix com a constituent adjunt al SV el nucli del qual és el verb *lluiten*; el verb es mou a la posició de nucli de Flex per tal de comprovar els trets de Flexió i *ningú* s'ha desplaçat a la posició d'especificador del SNeg per tal de comprovar els trets negatius.

(25) *No lluiten contra ningú.*

(26) [_{SNeg} ningú_j [_{Neg^o} no [_{SFlex} lluiten_i [_{SV} [_{SP} contra t_j] [_{SV} [_V t_i]]]]]]]]

Quan la negació no agafa abast per sobre del predicat de la frase, sinó que la seva influència es redueix només al constituent que domina, ens trobem davant d'un cas de negació de constituent (Klima 1964). Aquest tipus de negació no pot convertir *p* en $\neg p$. Tal i com s'observa als exemples de (27), el *no* de (27b) no aconsegueix canviar la polaritat de la frase de (27a). Les frases de (27b) i (27c) no són equivalents: a (27b), igual que a (27a), en Pere pren una decisió, mentre que a la frase de (27c), és aquesta proposició precisament la que es nega mitjançant el marcador negatiu de frase.

- (27) a. En Pere va decidir anar a classe
 b. En Pere va decidir no anar a classe
 c. En Pere no va decidir anar a classe

Zanuttini (1996) distingeix la negació de frase de la negació de constituent argumentant que la primera implica la categoria funcional SNeg mentre que la segona s'obté a partir d'un adverbi que pot adjuntar-se a qualsevol projecció màxima.⁹

Pel que fa a la lectura de DN dels nostres exemples, així doncs, proposarem que és el resultat de la interacció de la negació de frase amb un operador negatiu que apareix dins el SP que conté el mot-n. Els dos operadors negatius es cancel·len l'un a l'altre com a conseqüència de la Llei de la Doble Negació que hem formulat a (6). Més concretament, defensem que l'estructura sintàctica de (25) que resulta en una interpretació de DN és la de (28), en què es postula un segon NEG que ocupa la posició d'especificador del SD encapçalat pel mot-n *ningú*. En aquesta estructura la interpretació negativa de *ningú* es legitima *in situ* per l'acció d'aquest segon operador NEG, que té abast només sobre el mot-n i que també estableix el límit de l'ampliació del domini σ .

(28) [_{SNeg} [_{Neg^o} no [_{SFlex} lluiten_i [_{SV} [_{SP} contra [_{SD} NEG [_{D^o} ningú]]]]] [_{SV} [_V t_i]]]]]]]]

9. Assumim que l'adverbi negatiu que nega un constituent s'adjunta al S(intagma)D(eterminant) i no al S(intagma)P(reposicional). És per això que quan l'adverbi es realitza fonològicament com a *no*, ho fa entre la preposició i el mot-n. Noteu que si s'adjuntés al SP, (com és el cas a (i) i a (ii)), *no* precediria la preposició.

- (i) S'enfada no amb tu, sinó amb ella.
 (ii) Lluita no contra un enemic, sinó contra molts.

Compareu ara (25) amb (29), en què l'operador NEG que ocupa l'especificador del mot *-n res* és fonològicament realitzat.

(29) No lluiten contra *no res*

Una estructura com la de (28) seria igualment la que correspondria a *No ha vingut per no res* (vg. (5c)), que també constreny la lectura de DN.¹⁰

L'operador negatiu que proposem, es realitza opcionalment amb el morfema *no* quan és l'especificador de *res*. En canvi, en el cas de *ningú*, que té morfologia negativa incorporada, no hi ha opcionalitat: l'adverbi sempre és silent.¹¹ Tal i com mostren les dades de (9b) i (10b), quan l'adverbi negatiu que domina *res* és fonològicament realitzat, l'ambigüïtat estructural es resol i la lectura de CN deixa de ser possible.

A diferència de l'estructura de (26), a (28) el mot-*n* no es mou a l'especificador del SNeg, sinó que satisfà els seus requisits sintàctics d'entrar en una relació de dependència amb un operador no-assertiu gràcies a l'operador NEG que l'especifica de forma immediata. De fet, al CTILC hem trobat exemples que contenen un mot-*n* que estableix una relació de CN amb el marcador negatiu de frase, i un segon mot-*n* que depèn de l'operador NEG que proposem a (28). El resultat de combinar la relació de CN amb la negació de constituent és DN. Això és el que passa, per exemple, a (12a), (12d) i (12e), que repetim com a (30a-c).

- (30) a. *No es fa res per no res*
 b. *Ningú no fa res per res*, en aquesta terra
 c. En aquest món *no es fa res per res*

4.2. Al CTILC també hem trobat dos exemples d'estructures clivellades al marge esquerre d'una oració principal, (12f) i (12g), i un de focalització al marge esquerre

10. Un revisor apunta la relació de paràfrasi que es produeix entre les dues proposicions expressades per les frases de (i) i entre les dues expressades a (ii).

- (i) a. Ha vingut per (*no*) *res*
 b. Ha vingut *sense* motiu
 (ii) a. *No* ha vingut per (*no*) *res*
 b. *No* ha vingut *sense* motiu

Tanmateix, noteu que formalment hi ha una diferència important entre les dues frases de cada parell. En un cas *res* pot aparèixer sota *no*, en l'altre és la preposició *sense* la que codifica [NEG]. Per tant, semànticament només són sinònimes en la lectura de mot-*n* (és a dir, ||0||) de l'expressió indefinida.

11. Aquesta circumstància bé podria resultar de l'existència d'un Filtre morfològic que s'encarregaria d'evitar que hi hagués repetició de trets idèntics en certs dominis sintàctics. Aquest Filtre motivaria l'aplicació d'operacions post-sintàctiques que tindrien un impacte visible en la realització morfofonològica dels elements que participen a la derivació sintàctica. Una operació d'Esborrament (cf. *obliteration*) podria ser responsable de la manca de contingut fonològic de l'adverbi negatiu usat per a la negació de constituent.

Vegeu Tubau (2008) per a una proposta de la CN com a resultat de la interacció de la sintaxi i la morfologia.

d'una oració subordinada, (12h). Tots tres exemples impliquen una lectura de DN. En aquesta secció, explicarem com s'obté aquesta interpretació i no pas la de CN. Començem fent notar que les oracions clivellades són estructures en què el rema està clarament separat del rerefons.¹² Els exemples que hem trobat al CTILC i que hem repetit a (31), tenen marcat el rema en cursiva.

- (31) a. *No és per res que* va lluitar el sindicalisme britànic
 b. *No és pas per res que* quan, ara fa unes dues setmanes,...
 c. ...perquè *no per res* s'obrí la porta a l'esquerra atea i marxista

Des del punt de vista estructural, els tres exemples de (31) podrien analitzar-se postulant un cert tipus de constituent en una posició prominent, ja sigui a la perifèria esquerra de l'oració o del SV. Seguint els treballs de Cinque (2002) i Rizzi (1997, 2004a,b), que proposen l'anàlisi cartogràfica de la perifèria esquerra de l'oració, identifiquem aquesta posició prominent com a Focus. Així doncs, l'oració clivellada corresponent a l'exemple de (31a) postulem que tindria una estructura com la de (32).

- (32) [_{SNeg} [_{NEg°} no [_{SFlex} és [_{SFoc} per res [_{Foc°} [_{SComp} que ...

A la vista d'aquesta estructura podem entendre d'on ve la lectura de DN si examinem amb una mica més de detall l'estructura interna del SP, el qual té la propietat sintàctica de ser un constituent focalitzat i, per tant, ocupa la posició d'especificador del SFoc. Com en els casos que hem comentat a la secció 4.1, assumim que l'especificador del SD que conté el mot-n *res* està ocupat per un operador NEG. L'operador NEG que fa d'especificador del mot-n legitima de forma immediata els trets morfosintàctics i l'ampliació de domini d'aquest mot-n, alhora que interactua amb la negació de frase, expressada pel *no* que hi ha per sobre del SFlex. Com a resultat d'aquesta interacció els dos operadors negatius es cancel·len l'un a l'altre.

L'estructura corresponent a (31b) és una variant més complexa de (32) amb una posició addicional per al marcador negatiu *pas* i per al complementador *quan*. (Deixem aquestes qüestions de banda perquè no són l'objecte central d'aquest estudi). En el cas de (31c), l'element focalitzat es troba entre el complementador *perquè* i el SV i, per tant, entenem que introdueix una focalització a SV.

Una qüestió que se'ns planteja en aquest punt és per què no hi ha ambigüïtat entre DN i CN en els exemples d'oracions clivellades. És a dir, què tenen de diferent les estructures clivellades de (31) respecte dels exemples que hem comentat a la secció 4.1?

12. Vg. Vallduví (2002: 1274) per a una descripció dels diferents tipus d'estructures clivellades que trobem en català: les clivellades que entre el rema i el rerefons introdueixen un relatiu (ia), les clivellades que separen el rema del rerefons per mitjà d'una còpula (ib) i les clivellades de relatiu inverses (ic).

- (i) a. És el MARÇAL {que / el que / qui / el qui} no suportó
 b. {Qui / El que / El qui} no suportó és el MARÇAL
 c. El Marçal és {qui / el que / el qui} no suportó

Noteu que, contràriament al que observàvem en els exemples de (9b) i (10b), aquí tant se val si es realitza fonològicament l'operador que expressa la negació de constituent, que es faci o no és irrellevant per a la interpretació (en tant que sempre legitima DN), tal i com s'observa a (33).

- (33) a. No és per *no* res que va lluitar el sindicalisme britànic
 b. No és pas per *no* res que quan, ara fa unes dues setmanes,...
 c. ...perquè no per *no* res s'obrí la porta a l'esquerra atea i marxista

La resposta a la pregunta que acabem de formular cal trobar-la en el fet que les estructures clivellades expressen una pressuposició d'existència (Vallduví 2002:1275-6). Així, en els exemples de (34), extrets de Vallduví, es pressuposa que existeix algú que el parlant va veure. Allò que varia entre (34a) i (34b) és que en un cas s'afirma que fou en Pere, mentre que en l'altre s'afirma que no fou el Pere.

- (34) a. És el PERE que vaig veure
 b. No és el PERE que vaig veure

Una frase com (35), sense clivellament, és ambigua entre una lectura de CN, en la qual entenem que el sindicalisme britànic no va participar en cap mena de lluita, o no va lluitar per cap motiu, i una de DN segons la qual el sindicalisme britànic va lluitar per algun motiu.

- (35) El sindicalisme britànic no va lluitar per res [CN / DN]

Quan focalitzem el complement preposicional de l'oració de (35), hom introdueix una pressuposició existencial, segons la qual es dona per suposat que existeix un motiu per lluitar, i hom afirma que en realitat no hi ha tal motiu. Aquest és el sentit associat a (36).

- (36) Per RES no va lluitar el sindicalisme britànic

En una estructura clivellada negativa com la de (31a) o de (33a) hom també pressuposa que el sindicalisme britànic va lluitar per algun motiu i hom afirma que efectivament hi ha aquest motiu, que la raó no és inexistent. D'aquí sorgeix la interpretació de DN entre el marcador *no* i el mot-n contingut dins el SP *per res / per no res* focalitzat.

- (37) a. *No és per RES que* va lluitar el sindicalisme britànic
 b. *No és per no RES que* va lluitar el sindicalisme britànic

En la lectura concordant de (35), en canvi, no hi ha pressuposició i s'afirma que no hi va haver motiu o objectiu per lluitar, cosa que fa que l'estructura corresponent a la CN sigui incompatible amb la pressuposició d'existència que impliquen les oracions clivellades.

Del que acabem de dir, però, no s'hauria d'inferir que les estructures de CN són impossibles a les oracions clivellades. L'exemple de (38) mostra que això no és així.

(38) No és cap ESTUDIANT qui ha trucat

El que defensem és que només es podrà mantenir una relació de CN a les oracions clivellades si aquesta lectura no resulta incompatible amb la pressuposició d'existència. A (38), per exemple, la relació que s'estableix entre l'adverbi negatiu i el mot-n és de CN perquè en aquesta oració es pot continuar pressuposant que existeix algú que ha trucat, tot i que s'afirma que aquesta persona no és un estudiant.

Comparem ara (38) amb l'exemple de (39).

(39) *No és NINGÚ qui ha trucat

Aquesta seqüència és malformada, ja que la pressuposició d'existència d'un individu que hagi trucat queda negada en emprar el mot-n *ningú*, que s'interpreta com a zero persones. La nostra conclusió és, per tant, que en les oracions clivellades que hem trobat al CTILC, la interpretació és necessàriament de DN perquè només quan un negador de frase (el que encapçala l'oració clivellada) cancel·la l'operador negatiu NEG que ocupa l'especificador dels mots-n *res* i *ningú* es pot garantir la pressuposició d'existència que expressen les oracions clivellades.

Per tancar aquesta secció, considerem per què no podem interpretar l'exemple de (12h), que repetim a (40), com a CN.

(40) No per res s'obrí la porta a l'esquerra atea i marxista

Com es pot observar, (40) no és pròpiament una estructura clivellada, ja que no s'adequa a cap dels tipus d'oracions descrits a la nota 12. Aquesta construcció conté, en canvi, un SP focalitzat a la perifèria del SV. És a dir, (40) no té l'estructura de (32), sinó la de (41).

(41) perquè [_{SNeg} [_{Neg°} no [_{SFoc} per res [_{Foc°} [_{SFlex} s'obrí...]]]]

L'estructura interna del SP en posició d'especificador del SFoc és de nou la que hem proposat per a explicar els casos de DN i que fem explícita a (42).

(42) [_{SP} [_{P°} per [_{SD} NEG [_{D°} res]]]]

La combinació de dues negacions en el mateix domini sintàctic dóna lloc a una lectura de DN.

5. CONCLUSIONS

En aquest treball hem mostrat l'existència d'un fenomen de DN a l'interior de l'oració simple en català quan, en realitat, els constituents que aquestes estructures posen de manifest de forma explícita sembla que només haurien de codificar CN.

Aquests constituents són, d'una banda, l'operador negatiu *i*, de l'altra, les expressions indefinides que codifiquen una ampliació de domini, ja sigui cap a dominis amplis o cap a dominis reduïts. Formalment, a la Secció 3.1 hem seguit la proposta de Chierchia (2006) de marcar aquests elements lèxics que es poden interpretar com a elements d'elecció lliure o com a mots-*n* amb un tret morfosintàctic abstracte [+ σ]. Aquesta codificació determina que en el domini sintàctic en què es troben aquestes expressions indefinides hi hagi d'haver un operador que garanteixi l'ampliació del seu domini d'interpretació i alhora també la direcció que ha de prendre aquest enriquiment.

En contextos sintàctics de CN hem assumit, seguint Chierchia (2006), que l'operador σ actua conjuntament amb la negació oracional, alhora que el mot-*n* es desplaça a la posició d'especificador de SNeg per comprovar aquests trets (vg. (26)). En aquest entorn sintàctic s'activen alternatives en dominis petits, entre el valor proporcional de pocs i zero elements.

En contextos sintàctics no negatius hem suggerit a la Secció 3.2 que l'operador σ actua conjuntament amb l'operador predicatiu (p. e., *espantar-se*, *preocupar-se*, *interessar-se*, *angoixar-se*) o bé amb l'operador interrogatiu o condicional. El fet que en aquest context no hi hagi un operador negatiu és el que garanteix que s'activen alternatives en dominis amplis, i així es legítimi la lectura de terme d'elecció lliure amb valor universal (qualsevol) o existencial (algun).

A la Secció 4.1 hem mostrat que la lectura de DN es determina sintàcticament quan, a banda de l'operador negatiu oracional, la frase introdueix un segon operador negatiu, encobert o explícit, en una frase preposicional que no depèn del nucli predicatiu. En aquests casos la frase preposicional constitueix un adjunt sintàctic que s'ha de legitimar amb independència dels altres operadors que hi pugui haver en l'estructura oracional (vg. (28)), la qual cosa vol dir que l'operador σ en aquesta estructura actua conjuntament amb l'operador NEG que ocupa la posició d'especificador del mot-*n*. La lectura de DN es compon composicionalment com a fruit de la interacció d'aquest operador NEG i l'operador de negació oracional.

Finalment, a la Secció 4.2 hem estès aquesta anàlisi per explicar els casos de DN que havíem trobat al CTILC, els quals manifesten propietats formals similars en el context d'estructures clivellades a la perifèria esquerra de l'oració o en el context de constituents focalitzats a la perifèria esquerra del SV (vg. (32) i (41)).

BIBLIOGRAFIA

- BADIA I MARGARIT, Antoni M. (1962): *Gramàtica catalana*. Vol. II. Madrid: Gredos.
- BADIA I MARGARIT, Antoni M. (1994): *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- CINQUE, Guglielmo (ed.) (2002): *Functional Structure in DP and IP. The Cartography of Syntactic Structures*. Vol. II. New York: Oxford University Press.
- CHIERCHIA, Gennaro (2006): «Broaden your views: Implicatures of domain widening and the ‘locality’ of language». *Linguistic Inquiry*, núm. 37.4, p. 535-590.
- DAYAL, Veneeta (1998): «Any as inherently modal». *Linguistics and Philosophy*, núm. 21, p. 433-476.
- ESPINAL, M.Teresa (2000): «On the semantic status of n-words in Catalan and Spanish». *Lingua*, núm. 110, p. 557-580.
- ESPINAL, M.Teresa (2002): «La negació». SOLÀ, Joan / LLORET, Maria Rosa / MASCARÓ, Joan / PÉREZ SALDANYA, Manel (ed.): *Gramàtica del català contemporani*. Vol. 3. Barcelona: Empúries, p. 2727-2797.
- ESPINAL, M.Teresa (2007): «Licensing expletive negation and negative concord in Catalan and Spanish». FLORICIC, Franck (ed.): *La négation dans les langues romanes*, Amsterdam: John Benjamins, p. 49-74.
- FABRA, Pompeu (1912): *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Tipografia L’Avenç. Barcelona: Acqua, 1982.
- FABRA, Pompeu (1918): *Gramàtica catalana*. Barcelona: Institut d’Estudis Catalans.
- FABRA, Pompeu (1956): *Gramàtica catalana*. Barcelona: Teide.
- GIANNAKIDOU, Anastasia (2001): «The meaning of free choice». *Linguistics and Philosophy*, núm. 24, p. 659-735.
- HENDRIKS, Petra / DE HOOP, Helen / KRÄMER, Irene / DE SWART, Henriëtte / ZWARTS, Joost (2010): *Conflicts in interpretation*. London: Equinox Publishing.
- HORN, Laurence R. (1989): *A natural history of negation*. Chicago: the University of Chicago Press.
- KLIMA, Edward S. (1964): «Negation in English». FODOR, Jerry A. / KATZ, Jerrold J. (ed.): *The structure of language. Readings in the philosophy of language*. Englewood Cliffs: Prentice -Hall, p. 264-323.
- LAKA, Itziar (1990): *Negation in syntax: on the nature of functional categories and projections*. Tesi doctoral. Cambridge Mass.: MIT.
- MORANT, Ricard (1993): *La negación en catalán*. València: Universitat de València.
- PAR, Anfós (1923): *Sintaxi catalana segons los escrits de Bernat Metge (1398)*. Halle / Barcelona: Max Niemeyer / Foment de Pietat Catalana.
- POLLOCK, Jean-Yves (1989): «Verb movement, universal grammar and the structure of IP». *Linguistic Inquiry*, núm. 20, p. 365-424.
- RIZZI, Luigi (1997): «The fine structure of the left periphery». HAEGEMAN, Liliane (ed.): *Elements of grammar: Handbook of generative syntax*. Dordrecht: Kluwer, p. 281-339.
- RIZZI, Luigi (ed.) (2004a): *The Structure of CP and IP. The Cartography of Syntactic Structures*. Vol. II. New York: Oxford University Press.

- RIZZI, Luigi (2004b): «Locality and Left Periphery». BELLETTI, Adriana (ed.): *Structures and Beyond. The Cartography of Syntactic Structures*. Vol. III. New York: Oxford University Press, p. 104-131.
- SOLÀ, Joan (1973): *Estudis de sintaxi catalana*. Vol. II. Barcelona: Edicions 62.
- DE SWART, Henriette / SAG, Ivan (2002): «Negation and negative concord in Romance». *Linguistics and Philosophy*, núm. 25, p. 373-417.
- TUBAU, Susagna (2008): *Negative concord in English and Romance: Syntax-morphology interface conditions on the expression of negation*. Tesi doctoral. Utrecht: Netherlands Graduate School of Linguistics.
- VALLDUVÍ, Enric (2002): «L'oració com a unitat informativa». SOLÀ, Joan / LLORET, Maria Rosa / MASCARÓ, Joan / PÉREZ SALDANYA, Manel (ed.): *Gramàtica del català contemporani*. Vol. 2. Barcelona: Empúries, p. 1223-1279.
- ZANUTTINI, Raffaella (1991): *Syntax properties of sentential negation: A comparative study of Romance languages*. Tesi doctoral. University of Pennsylvania.
- ZANUTTINI, Raffaella (1996): «On the relevance of tense for sentential negation». BELLETTI, Adriana / RIZZI, Luigi (ed.): *Parameters and functional heads. Essays in comparative syntax*. Oxford: Oxford University Press, p. 181-208.

RESUM

En aquest treball estudiem una construcció del català que es caracteritza per codificar lingüísticament la lectura de doble negació dins l'oració simple. Aquesta construcció conté un adverb negatiu oracional i un mot indefinit en posició de complement d'una preposició que fa d'adjunt oracional. La hipòtesi que defensem és que els mots del tipus exemplificat per *res* es poden comportar com a termes d'elecció lliure o com a mots-n perquè indueixen una ampliació de domini, ja sigui a dominis amplis (en entorns no negatius) o a dominis mínims (en entorns negatius). Formalment, postulem que aquests mots estan codificats amb un tret morfosintàctic que s'ha de comprovar en un operador que també codifiqui aquest mateix tipus de propietat. Quan *res* es troba dins un SP adjunt, aquesta estructura afavoreix que el domini en què es comprova el tret en qüestió sigui el seu especificador sintàctic: $[[\text{NEG} - \sigma] \text{res}_{[+\sigma]}]$. Si, a més, a l'oració hi ha un segon operador NEG de forma indefectible es determina doble negació.

PARAULES CLAU: doble negació, concordança negativa, mots-n, oració simple, català.

ABSTRACT

Double negation in simple sentences in Catalan

In this piece of research we examine a structure that linguistically encodes a double negation reading in simple sentences in Catalan. This structure contains a sentential negative adverb and an indefinite which is the complement of a preposition that functions as an adjunct. We claim that words like *res* can behave as free choice items or as n-words because they cause domain expansion, both in broad domains (in a non-negative context) and in minimal domains (in negative contexts). Formally, we argue that these words bear a morphosyntactic feature that has to be checked by an operator endowed with a feature of the same kind. When *res* is in an adjoined prepositional phrase, the structure favours the checking of this feature in its Specifier: $[[\text{NEG} - \sigma] \text{res}_{[+\sigma]}]$. If, in addition, there is a second NEG operator in the sentence, double negation necessarily obtains.

KEY WORDS: double negation, negative concord, n-words, simple sentence, Catalan.